

Deddf Is-ddeddfau Llywodraeth Leol (Cymru) 2012

2012 dccc 2

Deddf gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru i wneud darpariaeth ar gyfer pwerau cynghorau sir, cynghorau bwrdeistref sirol, cynghorau cymuned a chyrff cyhoeddus eraill i wneud isddeddfau; y weithdrefn ar gyfer gwneud is-ddeddfau; gorfodi is-ddeddfau; ac at ddibenion cysylltiedig. [29 Tachwedd 2012]

Gan ei fod wedi ei basio gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a chael cydsyniad Ei Mawrhydi, deddfir fel a ganlyn:

Cyflwyniad

1 Trosolwg

Mae'r Ddeddf hon –

- (a) yn diwygio gweithdrefnau ar gyfer gwneud is-ddeddfau yng Nghymru, gan gynnwys tynnu ymaith ofyniad am gadarnhau is-ddeddfau gan Weinidogion Cymru;
- (b) yn galluogi i is-ddeddfau penodol gael eu gorfodi drwy hysbysiadau cosbau penodedig;
- (c) yn ei gwneud hi'n ofynnol i unrhyw awdurdodau sy'n gwneud is-ddeddfau roi sylw i unrhyw ganllawiau ar weithdrefn a roddir gan Weinidogion Cymru;
- (d) yn ailddatgan i Gymru pŵer cyffredinol i wneud is-ddeddfau.

Y pŵer i wneud is-ddeddfau

2 Is-ddeddfau ar gyfer rheolaeth dda a llywodraeth ac atal niwsansau

- (1) Caiff cyngor ar gyfer sir neu fwrdeistref sirol yng Nghymru wneud is-ddeddfau –
 - (a) ar gyfer rheolaeth dda a llywodraeth y cyfan neu unrhyw ran o'i ardal;
 - (b) ar gyfer rhwystro ac atal niwsansau yn ei ardal.

- (2) Ond ni chaiff is-ddeddfau wneud darpariaeth –
- (a) a wnaed gan Ddeddf Seneddol, Mesur neu Ddeddf y Cynulliad;
 - (b) a wnaed, neu a gellid ei wneud, gan is-ddeddfwriaeth (sy'n golygu deddfwriaeth a wneir gan offeryn statudol).

Dehongli

3 Ystyr “awdurdod deddfu”

Mae pob un o'r canlynol yn awdurdod deddfu at ddibenion y Ddeddf hon –

- (a) cyngor ar gyfer sir neu fwrdeistref sirol yng Nghymru;
- (b) cyngor cymuned;
- (c) awdurdod Parc Cenedlaethol yng Nghymru;
- (d) Cyngor Cefn Gwlad Cymru.

Dirymu is-ddeddfau

4 Dirymu gan awdurdod deddfu

- (1) Caiff awdurdod deddfu wneud is-ddeddf i ddirymu is-ddeddf a wnaed yn flaenorol ganddo.
- (2) Ond caniateir arfer y pŵer hwn dim ond pan nad oes pŵer arall gan yr awdurdod i ddiddymu is-ddeddf.

5 Dirymu gan Weinidogion Cymru

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn ddirymu unrhyw is-ddeddf a wnaed gan awdurdod deddfu y maent wedi penderfynu ei bod yn anarferedig.
- (2) Cyn gwneud gorchymyn, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag unrhyw berson (gan gynnwys cyngor cymuned) y maent o'r farn ei bod yn debygol y bydd ganddo ddiddordeb yn niryddiad yr is-ddeddf neu a effeithir gan y dirymiad.
- (3) Caiff gorchymyn wneud darpariaeth wahanol ar gyfer ardaloedd gwahanol, gan gynnwys darpariaeth wahanol ar gyfer broydd gwahanol ac ar gyfer awdurdodau gwahanol.

Y weithdrefn ar gyfer is-ddeddfau

6 Is-ddeddfau pan na fo cadarnhad yn ofynnol

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys i is-ddeddfau a wneir gan awdurdod deddfu o dan y deddfiadau a restrir yn Rhan 1 o Atodlen 1, gan gynnwys is-ddeddfau sy'n diwygio neu'n dirymu is-ddeddfau a wnaed ganddo'n flaenorol.
- (2) Cyn iddo wneud is-ddeddf, rhaid i awdurdod –
 - (a) cyhoeddi datganiad ysgrifenedig cychwynnol ar wefan yr awdurdod sy'n disgrifio'r mater y mae'r awdurdod o'r farn y gallai gwneud is-ddeddf fynd i'r afael ag ef;

- (b) ymgynghori ag unrhyw berson (gan gynnwys cyngor cymuned pan fo hynny'n gymwys) y mae'r awdurdod o'r farn ei fod yn debygol o fod â diddordeb yn y mater neu'n cael eu heffeithio ganddo.
- (3) Yn dilyn yr ymgynghoriad, rhaid i'r awdurdod ystyried yr ymatebion a phenderfynu ai gwneud is-ddeddf yw'r dull mwyaf priodol o fynd i'r afael â'r mater.
- (4) Yna rhaid i'r awdurdod gyhoeddi ail ddatganiad ysgrifenedig ar ei wefan sy'n cynnwys –
 - (a) y datganiad ysgrifenedig cychwynnol;
 - (b) crynodeb o'r ymgynghoriad a'r ymatebion;
 - (c) ei benderfyniad;
 - (d) y rhesymau am y penderfyniad hwnnw.
- (5) O leiaf chwe wythnos cyn bod yr is-ddeddf yn cael ei gwneud, rhaid cyhoeddi hysbysiad o'r bwriad i wneud yr is-ddeddf –
 - (a) mewn un neu fwy o bapurau newyddion lleol sy'n cylchredeg yn yr ardal y mae'r is-ddeddf i fod yn gymwys iddi;
 - (b) ar wefan yr awdurdod.
- (6) Am o leiaf chwe wythnos cyn bod yr is-ddeddf yn cael ei gwneud, rhaid i'r awdurdod sicrhau –
 - (a) bod drafft o'r is-ddeddf yn cael ei gyhoeddi ar wefan yr awdurdod;
 - (b) bod copi o'r drafft yn cael ei adneuo mewn man yn ardal yr awdurdod;
 - (c) bod copi ar gael i'w weld gan y cyhoedd ar bob adeg resymol yn ddi-dâl;
 - (d) pan fo'n gymwys, bod copi yn cael ei anfon at bob cyngor cymuned y mae'r awdurdod o'r farn ei bod yn debygol yr effeithir ar ei ardal gan yr is-ddeddf.
- (7) Rhaid i'r awdurdod roi copi o'r is-ddeddf ar ffurf ddrafft i unrhyw berson sy'n gwneud cais amdano, ar yr amod bod y person hwnnw'n talu ffi resymol a godir gan yr awdurdod (os oes un).
- (8) Ni chaiff awdurdod wneud is-ddeddf yn hwyrach na 6 mis ar ôl dyddiad yr hysbysiad yn is-adran (5).

7 Is-ddeddfau pan fo cadarnhad yn ofynnol

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys i is-ddeddfau a wneir gan awdurdod deddfu o dan unrhyw ddeddfiad ar wahân i'r rhai a restrir yn Rhan 1 o Atodlen 1, gan gynnwys is-ddeddfau sy'n diwygio neu'n dirymu is-ddeddfau a wnaed ganddo'n flaenorol.
- (2) Ond nid yw'r adran hon yn gymwys i'r graddau bod y deddfiad sy'n rhoi'r pŵer i wneud is-ddeddf yn gwneud darpariaeth wahanol mewn perthynas ag un neu ragor o'r canlynol –
 - (a) gofyniad i gyflwyno is-ddeddfau ar gyfer cael cadarnhad;
 - (b) cyhoeddi hysbysiad o fwriad i wneud yr is-ddeddf;
 - (c) cyhoeddi'r is-ddeddf;
 - (d) trefnu bod copïau o'r is-ddeddf ar gael.
- (3) Cyn iddo wneud is-ddeddf y mae'r adran hon yn gymwys iddi, rhaid i awdurdod –
 - (a) cyhoeddi ar wefan yr awdurdod ddatganiad ysgrifenedig cychwynnol sy'n disgrifio'r mater y mae'r awdurdod o'r farn y gellir mynd i'r afael ag ef drwy wneud is-ddeddf;

- (b) ymgynghori ag unrhyw berson (gan gynnwys cyngor cymuned pan fo'n gymwys) y mae'r awdurdod o'r farn ei fod yn debygol o fod â diddordeb yn y mater neu'n gael ei effeithio ganddo.
- (4) Yn dilyn yr ymgynghoriad, rhaid i'r awdurdod ystyried yr ymatebion a phenderfynu ai gwneud is-ddeddf yw'r dull mwyaf priodol o fynd i'r afael â'r mater.
- (5) Yna rhaid i'r awdurdod gyhoeddi ail ddatganiad ysgrifenedig ar ei wefan sy'n cynnwys –
 - (a) y datganiad ysgrifenedig cychwynnol;
 - (b) crynodeb o'r ymgynghoriad a'r ymatebion;
 - (c) ei benderfyniad;
 - (d) y rhesymau am y penderfyniad hwnnw.
- (6) Rhaid i is-ddeddfau a wnaed gan yr awdurdod deddfu gael eu cyflwyno i'r awdurdod cadarnhau ac nid ydynt yn cael effaith oni chânt a nes y cânt eu cadarnhau gan yr awdurdod cadarnhau.
- (7) O leiaf chwe wythnos cyn cyflwyno is-ddeddf ar gyfer cael cadarnhad, rhaid cyhoeddi hysbysiad o fwriad yr awdurdod deddfu i wneud hynny –
 - (a) mewn un neu fwy o bapurau newyddion lleol sy'n cylchredeg yn yr ardal y mae'r is-ddeddf i fod yn gymwys iddi;
 - (b) ar wefan yr awdurdod.
- (8) Am o leiaf chwe wythnos cyn cyflwyno'r is-ddeddf ar gyfer cael cadarnhad, rhaid i'r awdurdod deddfu sicrhau –
 - (a) bod yr is-ddeddf yn cael ei chyhoeddi ar wefan yr awdurdod;
 - (b) bod copi o'r is-ddeddf yn cael ei adneuo mewn man yn ardal yr awdurdod (ac, yn achos is-ddeddf a wnaed gan Gyngor Cefn Gwlad Cymru o dan Ddeddf Parciau Cenedlaethol a Mynediad i Gefn Gwlad 1949, mewn man yn ardal pob cyngor ar gyfer sir neu fwrdeistref sirol mae'r is-ddeddf yn gymwys i'w ardal);
 - (c) pan fo'n gymwys, bod copi yn cael ei anfon at bob cyngor cymuned y mae'r awdurdod o'r farn ei bod yn debygol yr effeithir ar ei ardal gan yr is-ddeddf;
 - (d) bod copi ar gael i'w weld gan y cyhoedd ar bob adeg resymol yn ddi-dâl.
- (9) Rhaid i'r awdurdod deddfu roi copi o'r is-ddeddf i unrhyw berson sy'n gwneud cais amdano ar yr amod bod y person hwnnw'n talu ffi resymol a godir gan yr awdurdod (os oes un).
- (10) Caiff yr awdurdod cadarnhau gadarnhau, neu wrthod cadarnhau, unrhyw is-ddeddf a gyflwynir iddo o dan yr adran hon.
- (11) At ddibenion y Ddeddf hon, yr awdurdod cadarnhau yw –
 - (a) y person a bennir yn y deddfiad y gwneir yr is-ddeddfau odano fel y person sydd i gadarnhau'r is-ddeddfau, neu
 - (b) os na phennir unrhyw berson, Gweinidogion Cymru.
- (12) Mae swyddogaethau Gweinidogion Cymru o dan is-adran (11)(b) yn arferadwy yn gyddredol â'r Ysgrifennydd Gwladol.

8 Materion ffurfiol, cychwyn a chyhoeddi is-ddeddfau

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys i is-ddeddfau a wnaed gan awdurdod deddfu o dan unrhyw ddeddfiad.
- (2) Ond nid yw'r adran hon yn gymwys i'r graddau bod y deddfiad sy'n rhoi'r pŵer i wneud is-ddeddf yn gwneud darpariaeth wahanol mewn perthynas ag un neu ragor o'r canlynol –
 - (a) llofnodi'r is-ddeddf neu roi sêl arni;
 - (b) cyhoeddi'r is-ddeddf;
 - (c) trefnu bod copïau o'r is-ddeddf ar gael.
- (3) Rhaid i is-ddeddfau a wneir gan awdurdod deddfu gael eu gwneud o dan sêl gyffredin yr awdurdod, neu, yn achos is-ddeddfau a wneir gan gyngor cymuned nad oes sêl ganddo, wedi'i llofnodi gan ddau aelod o'r cyngor.
- (4) Mae is-ddeddfau yn dod yn effeithiol ar y dyddiad a bennir gan yr awdurdod deddfu, neu, os oes angen eu cadarnhau, y dyddiad a bennir gan yr awdurdod cadarnhau. Os na phennir dyddiad, maent yn dod yn effeithiol ar ddiwedd un mis ar ôl y dyddiad y'u gwnaed (neu'r dyddiad y'u cadarnhawyd, fel y bo'n gymwys).
- (5) Rhaid i'r awdurdod deddfu sy'n gwneud yr is-ddeddf –
 - (a) cyhoeddi'r is-ddeddf pan wnaed hi ar wefan yr awdurdod, neu os oes angen iddi gael ei chadarnhau, pan gafodd ei chadarnhau;
 - (b) adneuo copi o'r is-ddeddf mewn man yn ardal yr awdurdod;
 - (c) sicrhau bod y copi ar gael i'w weld gan y cyhoedd ar bob adeg resymol yn ddi-dâl;
 - (d) rhoi copi o'r is-ddeddf i unrhyw berson sy'n gwneud cais amdano, ar yr amod bod y person hwnnw'n talu ffi resymol a godir gan yr awdurdod (os oes un).
- (6) Rhaid i swyddog priodol cyngor bwrdeistref sirol neu gyngor sir yng Nghymru anfon copi o is-ddeddf cyn gynted â'i bod wedi ei gwneud, neu pan fo'n ofynnol cyn gynted â'i bod wedi ei chadarnhau, at swyddog priodol cyngor pob cymuned y mae'r is-ddeddf yn gymwys iddi.
- (7) Yn achos is-ddeddfau a wnaed gan awdurdod Parc Cenedlaethol, rhaid i swyddog priodol yr awdurdod anfon copi o is-ddeddf cyn gynted â'i bod wedi ei gwneud, neu pan fo'n ofynnol cyn gynted â'i bod wedi ei chadarnhau, at swyddog priodol –
 - (a) cyngor pob bwrdeistref sirol neu sir y mae ei ardal yn cynnwys y cyfan neu ran o'r Parc Cenedlaethol;
 - (b) cyngor pob cymuned y mae ei ardal yn cynnwys y cyfan neu ran o'r Parc Cenedlaethol.
- (8) Yn achos is-ddeddfau a wnaed gan Gyngor Cefn Gwlad Cymru o dan Ddeddf Parciau Cenedlaethol a Mynediad i Gefn Gwlad 1949, rhaid i'r Cyngor sicrhau ei fod yn anfon copi o is-ddeddf cyn gynted â'i bod wedi ei gwneud, neu pan fo'n ofynnol cyn gynted â'i bod wedi ei chadarnhau, at swyddog priodol –
 - (a) cyngor pob bwrdeistref sirol neu sir y mae'r is-ddeddf yn gymwys i'w ardal;
 - (b) cyngor pob cymuned y mae'r is-ddeddf yn gymwys i'w ardal.
- (9) Rhaid i swyddog priodol y cyngor cymuned –
 - (a) trefnu bod copi o'r is-ddeddf a anfonwyd at y swyddog yn cael ei adneuo gyda dogfennau cyhoeddus y gymuned;